

TIBBİ BİTKİLER ve ECZACI: Güncel Başlıklar

DERS 1

TANIMLAR-1

Fitoterapi

«Hastalıkların önlenmesi ve tedavisinde bitkilerin, bitki kısımlarının ya da bitkilerle hazırlanan preparatların kullanılmasıdır.»

İnsan ile doğanın güçlü ilişkisi temeline dayanan, holistik yaklaşımlı diğer - modern tıp harici- tedavi yöntemleri ile karşılaştırılınca, «FİTOTERAPİ»nin allopatik bir disiplin olarak ele alınması gerekir.

Allopati*:

Bir hastalığı, o hastalığın semptomlarının tersi etki yaratan ilaçlarla tedavi etme yöntemi.

NEDEN?

Çünkü bitkilerin veya bitkisel ürünlerin, direkt olarak tedavi edilmesi istenen hastalığın etkenleri ve/veya semptomları üzerinde etkili olması beklenir.

O nedenle fitoterapinin diğer alternatif/tamamlayıcı tıp uygulamaları içinde farklı bir yeri vardır.

Fitoterapi modern tıbbın içinde, doğal kaynaklarla tedavi başlığı altında ayrı bir disiplin olarak yer almalı ve kalite, güvenilirlik ve etkinlik açısından sentetik ilaçlarla aynı bilimsel özelliklere ve standartlara sahip olmalıdır.

DROG:

Kurutma gibi bir yöntemle saklanabilir/depolanabilir hale getirilmiş hayvansal ya da bitkisel organizmalar ya da organlardır.

Bunun yanında bu organizmalardan elde edilen ürünler de drog olarak değerlendirilir.

DROG:

Droglar, herhangi bir hastalığın önlenmesi ve tedavisinde orijinal halleriyle ya da aynı amaç için hazırlanacak herhangi bir tıbbi ürün için başlangıç materyali olarak kullanılabilen, kökeni canlı organizmalar olan hammaddelerdir.

Saf maddelerin ya da madde karışımlarının elde edilmesinde de kaynak olarak kullanılırlar.

DROGLAR YAPI OLARAK İKİYE AYRILIR:

1.HÜCRESEL DROGLAR:

- mikroorganizmalar
  - bitkiler
  - hayvanlar
- ve bunların kısımları

2. MADDE KARIŐIMI OLAN DROGLAR:

Mikroorganizmalar, bitkiler ve hayvanlardan elde edilen hücresel bir yapıya sahip olmayan droglardır.

- uçucu yağlar,
- nişastalar,
- mumlar,
- reçineler,
- sabit yağlar,
- hayvan toksinleri..

BİTKİSEL DROG

**Kurutma ile saklanabilir /
depolanabilir hale getirilmiş bitki
ya da bitki parçalarıdır.**

**(Folia, fructus, semen, radix...
(yaprak, meyve, tohum, kök)
drogları gibi..**

Avrupa Farmakopesi Tanımı:

- Genellikle kurutulmuş ya da bazen taze halde,**
  - işlenmemiş,**
  - bütün ya da parçalanmış**
- bitki, alg veya likenler ile bunların bazı kısımları**
«BİTKİSEL DROG» olarak isimlendirilir.

Binominal sisteme göre isimlendirilirler.

Reçine, zamk, sakız gibi herhangi bir işleme tabi olmadan elde edilen bitkisel ürünler de bitkisel drog olarak tanımlanırlar.

YÖNETMELİK

Sağlık Bakanlığı'ndan;

GELENEKSEL BİTKİSEL TIBBİ ÜRÜNLER YÖNETMELİĞİ BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

MADDE 4 - (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Bakanlık: Sağlık Bakanlığını,

b) **Bitkisel drog:** Kullanılan tıbbi bitkilerin binominal sisteme göre verilmiş botanik adı, cins, tür, varyete, otörü ve kullanılan bitki kısmının bilimsel adı ile beraber verilmek üzere işlem görmemiş hâlde çoğunlukla kurutulmuş, bazen taze, bütün, parçalanmış veya kesilmiş bitkileri veya bitki parçalarını, algleri, mantarları, likenleri ve özel bir işleme tabi tutulmamış bazı eksudatları,

Farmasötik terminolojiye göre

«Bitkisel Drog»:

Farmasötik preparatların
hazırlanmasında kullanılan
kurutulmuş veya işlenmiş bitki veya
bitki kısımlarıdır.

Başlangıç materyalleridir.

BİTKİSEL DROG PREPARATLARI

Bitkisel Drog Preparatları, bitkisel drogların ekstraksiyon, distilasyon, ekspresyon (sıkma), damıtma, saflaştırma, konsantrasyon ve fermentasyon gibi işlemlerden geçirilmesi ile elde edilen ürünlerdir.

Toz edilmiş bitkisel droglar, tentürler, ekstraler, uçucu yağlar, öz sular ve işlenmiş eksüdalar da bu başlık dahilindedir.

YÖNETMELİK

Sağlık Bakanlığı'ndan;

GELENEKSEL BİTKİSEL TIBBİ ÜRÜNLER YÖNETMELİĞİ BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

c) Bitkisel preparat: Bitkisel drogların ekstraksiyon, distilasyon, sıkma, fraksiyonlama, saflaştırma, yoğunlaştırma ya da fermantasyon gibi işlemlere tabi tutulmaları sonucunda elde edilmiş olan ufalanmış veya toz edilmiş bitkisel drogları, tentürleri, ekstreleri, uçucu yağları, özsuları ve işlenmiş eksudatlar hâlindeki preparatları,